

Ζωντανές πηγές σύγχρονου πατριωτισμού

Γραφει ο Αντωνης Καρκαγιαννης/ karkagiannisant@ath.forthnet.gr

Την περασμένη Κυριακή αφιερώσαμε το σημείωμα αυτής της στήλης στο βιβλίο της Ιστορίας για την ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού, που τόσο θόρυβο προκάλεσε και τόσες συζητήσεις. Αποφύγαμε να θίξουμε την ουσία, αν το βιβλίο είναι καλό ή κακό (με ποια αρμοδιότητα άλλωστε), και ασχοληθήκαμε μόνο με τον τρόπο που διεξάγεται αυτή η συζήτηση, που τελικά οδήγησε ή εξανάγκασε την κυβέρνηση να υιοθετήσει(!) ασήμαντες, αστείες και προσχηματικές διορθώσεις.

Λάβαμε πολλές επιστολές αναγνωστών και η «Κ» άρχισε ήδη να τις δημοσιεύει. Μερικοί αναγνώστες συμφωνούν με όσα γράφαμε. Οι περισσότεροι διαφωνούν, ευτυχώς όλοι με ηπιότητα και ευγένεια. Η κεντρική αιτία της διαφωνίας, η οποία απαιτεί μελέτη και ανάλυση, είναι ότι το βιβλίο αυτό της Ιστορίας παραποιεί την Ιστορία, προσπαθώντας να μειώσει τον ρόλο του έθνους, ως δύναμης συγκέντρωσης, συνοχής και συλλογικής προσπάθειας, να μειώσει τον ρόλο της Εκκλησίας, ως πνευματικής ηγεσίας του έθνους, ταυτισμένης με αυτό και με το κράτος. Κύρια αποστολή του έθνους είναι να αποκατασταθεί στην αρχαία του δόξα, χωρίς να διευκρινίζεται ποια έκταση μπορεί να πάρει αυτή η δόξα, των κατακτήσεων του Μεγάλου Αλεξάνδρου ή της πολυεθνικής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Παραγνωρίζει επίσης και παραποιεί ή απλώς δεν υμνεί αρκετά τους αγώνες και τις θυσίες των Ελλήνων ή προσβάλλει τη μνήμη τους και τις αναμνήσεις από τις «χαμένες πατρίδες».

Οι διαφωνούντες καταλήγουν σε μια κοινή σε όλους διαπίστωση: Οτι το βιβλίο της Ιστορίας για την ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού είναι... το θεωρητικό προοίμιο της επερχόμενης «παγκοσμιοποίησης» και της Νέας Τάξης, όπου «παγκοσμιοποίηση» είναι ο φόβος για το άγνωστο και Νέα Τάξη η πιο συμπυκνωμένη έκφραση του νεοελληνικού αντιαμερικανισμού.

Από όλα αυτά αναδύεται ένα είδος πατριωτισμού με τα εξής κύρια χαρακτηριστικά: Είναι ταυτόχρονα επιθετικός και αμυντικός. Ως επιθετικός κατ' ανάγκη περιορίζεται σε νοσταλγικές αναμνήσεις. Ως αμυντικός, μας έχει μεταβάλει σε σκαντζόχοιρους που υψώνουν τα αγκάθια τους σε οτιδήποτε νομίζουμε ότι μπορεί να απειλήσει την εθνική μας ακεραιότητα και ιδιαιτερότητα. Ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης ήσαν Έλληνες και έγραψαν ελληνικά, αλλά τι να κάνουμε, ανήκουν πλέον σε εκείνους που τους μελετούν και εμείς, οι απόγονοί τους, δεν είμαστε εκείνοι που τους μελετούν περισσότερο! Με αυτό το είδος του πατριωτισμού εύκολα κλείνουμε τα ιδεολογικά μας σύνορα, αρνούμαστε νέα πνευματικά ή καλλιτεχνικά προϊόντα, αρνούμαστε νέες ιδέες και νέες μορφές ζωής. Ο πατριωτισμός αυτός έλκει την καταγωγή από τη Μεγάλη Ιδέα, που διατυπώθηκε στα μέσα του 19ου αιώνα, εξελίχθηκε σε κυρίαρχη εθνική ιδεολογία επί έναν αιώνα, μας οδήγησε σε

θριάμβους και περιπέτειες και γενικά έπαιξε καίριο ρόλο στη διαμόρφωση του νεοελληνικού έθνους και κράτους.

Κάποτε, όμως, εξαντλήθηκε και έσβησε, επειδή σε αυτόν τον κόσμο δεν είμαστε μόνοι μας με εξ ουρανού εθνικά πεπρωμένα. Υπάρχουν και άλλοι με μικρές ή μεγάλες ιδέες. Το ερώτημα είναι: Επειδή μετά τη Μεγάλη Ιδέα βρεθήκαμε χωρίς εθνική ιδεολογία, που να συνενώνει τις προσπάθειές μας σε μια συλλογική έκφραση και πράξη, μήπως σπασμωδικά αναζητούμε μια νέα εθνική ιδεολογία; Και ποια μπορεί να είναι αυτή;

Ας σκεφθούμε λογικά και πρακτικά. Η πατρίδα μας είναι αυτή που έχουμε, με το έδαφός της και τα σύνορά της. Δεν ξέρω αν είμαστε οι απευθείας και γνήσιοι απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων. Συνήθως σε 2.500 χρόνια όλα αλλάζουν και μόνο ένα... εθνολογικό DNA μπορεί να λύσει τον γρίφο, όταν ανακαλυφθεί. Μέχρι τότε ένα είναι βέβαιο: ότι σ' αυτό το έδαφος που είναι η πατρίδα μας επί 3.000 χρόνια και πλέον, ζουν άνθρωποι που ουσιαστικά μιλούν την ίδια γλώσσα. Πέρασαν κατακτητές, ασφαλώς θα έγιναν επιμειξίες, πέρασαν και άλλες γλώσσες, αλλά η ελληνική γλώσσα έμεινε γαντζωμένη στον βραχώδη αυτό τόπο και στην απόληξή της, τη νέα ελληνική γλώσσα, είναι ο μόνος βέβαιος και γνήσιος απόγονος της αρχαίας.

Μια πρώτη απαίτηση πατριωτισμού είναι να διαφυλάξουμε αυτή τη γλώσσα και να την αναπτύξουμε, να εγγυηθούμε τη συνέχειά της. Είναι, άλλωστε, το εθνικό σημείο, η εθνική αχίλλειος πτέρνα, που δέχεται τη σφοδρότερη και απειλητικότερη επίθεση. Και επειδή η γλώσσα δεν είναι μόνο ένα όργανο συνεννόησης (αυτό είναι το λιγότερο που είναι) αλλά φορέας παιδείας και πολιτισμού, σ' αυτήν κατ' ανάγκη θα στηρίξουμε την εθνική μας ιδιαιτερότητα, για να ζήσουμε εμείς και να προσφέρουμε στους άλλους. Αρκεί να ακούσει κανείς μια εκπομπή της τηλεόρασής μας για να πειστεί πόσο εκπληρώνουμε αυτό το πατριωτικό καθήκον.

Ας πάμε λίγο πιο πέρα. Αυτό το έδαφος, που είναι η πατρίδα μας, είχε δάση, ποτάμια, πηγές, βουνά, κάμπους, θάλασσες, ακρογιαλιές, με δυο λόγια είχε την εδαφική του ιδιαιτερότητα. Που δεν είναι μόνο παθητικά εδαφική, αλλά και ενεργητικά ιστορική και πολιτισμική. Είχε τον Μαραθώνα, τις Θερμοπύλες, τη Σαλαμίνα και ήταν η φυσική κατοικία όλων των θεών και των μύθων που έφτασαν ως εμάς. Είναι αυτό που λέμε τα τελευταία χρόνια φυσικό περιβάλλον, που δεν είναι μόνο απλά και μόνο φυσικό, υλικό, αλλά και ιδεατό που περιβάλλει τη ζωή μας με μια αέναη και ζωντανή σχέση μαζί της.

Το τραγικό τέλος του Ελαιώνα, που ξεκινούσε από την Πάρνηθα και έφτανε ως το Φάληρο και ήταν αρχαιότερος του Παρθενώνα, και όλη η καταστροφή που προκαλέσαμε τα τελευταία χρόνια καίγοντας, κτίζοντας αυθαίρετα, μολύνοντας πηγές και ποτάμια και ακτές, δείχνουν πόσο εκπληρώσαμε και αυτό το πατριωτικό καθήκον, να διατηρήσουμε και να συντηρήσουμε το φυσικό περιβάλλον. Δέχεται, ως εθνικό αγαθό, τη σφοδρότερη επίθεση και δεν υπάρχει κανείς να το υπερασπισθεί από μια πραγματική επιδρομή βαρβάρων.

Το έδαφος αυτό, όπου ζούμε και είναι η πατρίδα μας, έχει κράτος και θεσμούς. Το κράτος μας θεωρείται από τα πιο καθυστερημένα, ανίκανο να σταθεί με εθνική αυτοπεποίθηση και αξιοπρέπεια δίπλα σε άλλα κράτη. Πολλή συζήτηση γίνεται τα τελευταία χρόνια αν το κράτος θα πρέπει να είναι μικρό ή μεγάλο. Κανείς δεν ενδιαφέρεται γι' αυτό. Εκείνο που ενδιαφέρει όλους, την πολιτική ηγεσία αλλά και άλλες ηγετικές ομάδες, είναι να έχουν και να νέμονται το δικό τους κράτος, μικρό ή μεγάλο. Το ζούμε έμπρακτα αυτές τις προεκλογικές μέρες. Οι θεσμοί της Δημοκρατίας, με πανάρχαια επίσης καταγωγή, είναι από τις ουσιαστικότερες για τη συλλογική ζωή μας κατακτήσεις. Το αισθανόμαστε περισσότερο όταν μας λείπουν. Όταν δεν μας λείπουν, συναγωνιζόμαστε μεταξύ μας, πολίτες και ηγεσίες, ποιος θα τους παραβιάσει ή θα τους θέσει στην υπηρεσία της καθημερινής μεγάλης ή μικρής αρπαχτής.

Ανέφερα αυτές τις περιπτώσεις για να δείξω από πού μπορεί να πηγάζει ο σύγχρονος πατριωτισμός μας και η ζωντανή αγάπη για την πατρίδα μας. Υπάρχουν και πολλές άλλες.

Δημοσιεύτηκε στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 12.8.2007